

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

Auteur

[Redacted]

Datum

30 januari 2023

Kenmerk

DGNV / 26222993

nota

Nota annotatie IKA-visketen

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted signature area]

BPZ

Mede namens / met akkoord van Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aanleiding

Voor de productieketen 'vis' heeft de NVWA een integrale ketenanalyse gemaakt, de IKA visketen. De IKA visketen bestaat uit het visiedocument 'de visketen in beeld', een rapport over het fraudebeeld in de visketen en een risicobeoordeling van Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek (BuRO, het onafhankelijk wetenschappelijk adviesbureau van de NVWA). Op 21 juli jl. heeft de NVWA de IKA visketen gedeeld met u en de minister van VWS. Alle stukken zijn op 5 september 2022 gedeeld met de Tweede Kamer (Kamerstuk 29675, nr. 218). Met deze brief geeft u een appreciatie op de IKA visketen. De opgestelde reactie is gedeeld met de NVWA zodat hierop een feitelijke check plaats kon vinden.

Advies

U kunt de brief, mede namens de minister van VWS, ondertekenen.

Kernpunten

- De NVWA met de integrale ketenanalyse visketen (IKA visketen) meerjarig in kaart waar zich risico's voor de samenleving kunnen voordoen vanuit de productieketen visserij.
- In de IKA visketen signaleert de NVWA meerdere risico's vanuit de visketen voor de voedselveiligheid, natuur & milieu, dierenwelzijn en diergezondheid. De NVWA signaleert hierbij ook beperkte naleving en doet aanbevelingen voor de effectiviteit en doeltreffendheid van het controle- en handhavingssysteem. Niet op alle punten wordt volledig tegemoetgekomen aan de adviezen van de NVWA, bijvoorbeeld omdat eerst wordt ingezet op Europese trajecten. De komende tijd zal het gesprek met de NVWA over de benoemde risico's wel worden voortgezet.

Ontvangen BPZ

- **Natuur en Milieu:** Volgens de NVWA vormen overbevissing en bijvangst in de eerste schakels van de visketen de belangrijkste risico's voor natuur en milieu. Als reactie hierop geeft u aan dat er sinds 2021 wordt ingezet op de intensivering van de controle capaciteit en innovatieve controle maatregelen. Daarbij bevindt de sector zich momenteel in een transitie, waaronder de sanering. Er zal de komende tijd overleg met de NVWA gevoerd blijven worden om met elkaar scherper te krijgen wat het effect van deze transitie is op de risico's die de NVWA benoemd.
- **Dierenwelzijn:** De NVWA constateert dat er nauwelijks beleid en wet- en regelgeving is voor het dierenwelzijn van vis en schaaldieren. Betreffende dierenwelzijn geeft u aan bij de EC te pleiten voor aandacht voor dierenwelzijn bij de herziening van de dierenwelzijnswetsgeving. Hierbij zetten we in eerste instantie in op Europese regelgeving in verband met een gelijkspelveld tussen LS en dus niet op (aanvullende) nationale regelgeving zoals de NVWA benoemd.
- **Diergezondheid:** De NVWA geeft in haar rapport aan dat de aandacht van de overheid voor het publieke belang diergezondheid vis niet in verhouding lijkt te zijn met de ernst van de gevolgen van uitbraken van besmettelijke dierziekten. Als reactie geeft u aan dat de NVWA is gevraagd om een nadere duiding van welk mandaat en welke capaciteit en middelen ontbreken om de Europese diergezondheidsverordening volledig te kunnen implementeren.
- **Voedselveiligheid:** Voedselveiligheid valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van VWS. De brief is in nauwe samenwerking met VWS opgesteld en zal parallel aan de minister van VWS worden voorgelegd voor akkoord. De minister van VWS is geadviseerd om in te stemmen met alle adviezen die de NVWA geeft op het gebied van de voedselveiligheid en hier opvolging aan te geven.
- Met deze gezamenlijke reactie op de IKA visketen laat u de Kamer zien bewust te zijn van de gesignaleerde risico's en geeft u aan welke inzet de afgelopen tijd extra is ingezet om het controle- en handhavingssysteem te verbeteren. U geeft hierbij aan dat er enige tijd is gemoeid met het realiseren van deze intensivering en dat verder extra maatregelen hierop treffen nu (nog) te voorbarig is.
- De komende maanden gaat LNV met de NVWA in gesprek over hoe de in de IKA visketen gesignaleerde risico's verkleind kunnen worden en hoe naleving van bestaande regelgeving kan worden verbeterd. De inzet daarbij is om vanuit de bestaande juridische en financiële kaders te werken. D.w.z. in principe geen aanpassing van beleid of regelgeving en geen extra gelden.
- Naast de NVWA hebben ook de Europese Rekenkamer (ERK) en de Universiteit van Tilburg recent onderzoeken gepubliceerd waarin zij zich kritisch uitlaten over de controle, handhaving en naleving binnen de visserijsector. Met name het rapport van de ERK heeft Kamervragen geleid (Kamerstuk 21501-32-1466).

Toelichting

Blackbox Garnalen

- Er wordt hard gewerkt aan een fraudebestendige black box die in staat is het verschil tussen vissen en niet-vissen te constateren.
- De hiervoor benodigde NEN norm is inmiddels opgeleverd.
- In het eerste kwartaal van 2023 zal, in overleg met de sector en de producenten, een pilot plaatsvinden met een aantal netsensoren die het verschil tussen vissen en niet vissen kunnen constateren. Na aanleiding van de toezegging van uw voorganger in het commissiedebat van 6 juli 2022 aan lid De Groot zal u erop toezien dat deze gesprekken niet vrijblijvend zijn.
- Dan zal ook getest worden of deze fraudeproof zijn.
- Daarnaast wordt gewerkt aan het fraudeproof maken van de datastroom van black box aan boord van het schip naar de kant waar de data wordt opgeslagen.
- Overigens kan de NVWA handhaven, mede op basis van de data van de "oude" black box, en zal dat ook doen.

CCTV Pilot

- REM en CCTV zijn een wereldwijde ontwikkeling waarbij de EU, als voorloper in duurzame visserij, niet kan achterblijven. Specifiek voor het toezicht op de aanlandplicht moet de effectiviteit van REM en CCTV nog worden onderzocht. NL wil voldoende tijd voor pilotprojecten. Inwerkingtreding van de verordening is voorzien 24 maanden na publicatie. Dit zou voldoende tijd moeten bieden om de effectiviteit te onderzoeken.
- Naar aanleiding van de ingebrekestelling op de aanlandplicht heeft Nederland toegezegd een pilot met CCTV controles uit te voeren.

Speciaal Verslag Europese Rekenkamer

- Het rapport 'EU-maatregelen ter bestrijding van illegale visserij' behandelt twee aspecten over de periode 2014 - 2020:
 - De doeltreffendheid van de controlesystemen ter voorkoming van de invoer van illegale visserijproducten.
 - De doeltreffendheid van de controle systemen van de lidstaten voor de controle van nationale vloten en wateren.
- Voor het onderzoek hebben de onderzoekers vraaggesprekken gehouden met Zweden, Denemarken, Spanje en Frankrijk. Aan Zweden hebben zij ook een bezoek gebracht.
- De Europese Rekenkamer concludeert dat de bestaande controle systemen voor de bestrijding van illegale visserij gedeeltelijk doeltreffend zijn. Hoewel zij risico's verkleinen, neemt de doeltreffendheid van de maatregelen echter af door de uiteenlopende toepassing van controles en sancties door de lidstaten. Dit principe geldt ook voor het systeem van vangstcertificeringsregelingen ten aanzien van de invoer van visserijproducten.
- Het rapport van de Europese Rekenkamer toont aan dat harmonisatie tussen de verschillende lidstaten belangrijk is om het bestaande maatregelenpakket doeltreffend te houden. Bij de herziening van de Controle Verordening wordt door Nederland ingezet op de bevordering van deze harmonisatie.

Ter informatie: het gegeven advies voor de minister VWS

- NVWA stelt dat in de visketen contaminanten de belangrijkste bedreiging vormen voor de voedselveiligheid. NVWA adviseert de minister van VWS om meer monitoring te laten uitvoeren op de verschillende contaminanten. Dit zal

door de minister van VWS worden meegewogen in de integrale afweging van de activiteiten die de NVWA uitvoert.

- Daarnaast adviseert NVWA de minister van VWS om analyse- en meetmethoden te ontwikkelen voor micro- en nanoplastics. Dit is geheel in overstemming met het huidige beleid van de minister van VWS.
- Andere adviezen van de NVWA die worden overgenomen door de minister van VWS, betreffen:
 - Het advies om meer aandacht te geven aan de beheersing van het gebruik van diergeneesmiddelen in de aquacultuur;
 - het advies om de consument (nog) beter te informeren over het eten van zelfgevangen vis;
 - het advies om de consument voor te lichten over de microbiologische risico's van sushi en andere niet-volledig verhitte visserijproducten.
- Tenslotte zal de minister van VWS met het RIVM overleggen om te bezien of een hernieuwde afweging van voor- en nadelen van visconsumptie op zijn plaats is.